

Nr 412

Av herr **Spetz m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.

I prop. nr 71 föreslår Kungl. Maj:t bl. a. vissa förändringar i fastighetsbeskattningen. Den angivna avsikten är i första hand att så långt möjligt förhindra att skatteökningar inträder till följd av de genom årets allmänna fastighetstaxering höjda taxeringsvärdena och att den successiva avveckling av fastighetsbeskattningen, som riksdagen uttalat sig för, försvåras på grund av de förutsedda höjningarna i taxeringsvärdena. Om icke särskilda åtgärder vidtages, kan nämligen avvecklingen bytas i motsats och i stället en kraftig ökning av fastighetsbeskattningen uppkomma.

Garantibeloppet

I propositionen redovisas det uttalande, som gjordes vid det s. k. stockholmsmötet i maj 1956 om de allmänna riktlinjerna för 1957 års fastighetstaxering. Hur taxeringen i verkligheten utfallit är dock f. n. icke känt. Från Göteborgs och Bohus län kan här anföras några siffror gällande annan fastighet. Inom Donsö beredningsdistrikt har taxeringsvärdet höjts 55 %. Styrso 59 %, Björkö-Fogdö 52 %, Björlanda 55 %, Valla (å Tjörn) 65 %, Skärhamn 69 %, Rönnäng-Klädesholmen 81 %, Ödsmål (främst beroende på ångkraftverket) 232 % o. s. v. För skogsvärdenas höjning har noterats bl. a. följande procenttal: Jörlanda 105 %, Spekeröd 138 %, Ucklum 114 %, Forshälla 101 %, Herrestad 121 %, Hede 107 %, Sanne 118 %, Krokstad 151 %, Naverstad 123 %, Mo 138 % o. s. v.

I viss utsträckning famlar man sålunda i blindo när man skall söka nå det angivna syftet. Då detta formulerats som en »fortsatt successiv avveckling», framstår det som angeläget att propositionen granskas just ur denna synpunkt, varvid dock kravet på jämlikhet och rättvisa samt enkelhet i deklara-tions- och taxeringsförfarande icke får eftersättas.

På grund av denna beskattnings tekniska utformning är det oundvikligt att i vissa kommuner eller för vissa fastigheter en kännbar ökning i skattebördan dock inträder vid en fastighetstaxering där höjningarna procentuellt blir ytterst ojämna.

Detta torde i särskilt hög grad gälla skogsvärdena. Här skulle t. ex. även en sänkning av repartitionstalet till 2 % medföra en kvarstående skattehöj-

ning i vissa fall. Härvid bör dock uppmärksammas dels att vid en kontinuerlig avverkning i regel ingen effektiv fastighetsskatt uppstår, dels att möjlighet finnes till viss fördelning av inkomsten vid avverkningar med längre tidsintervall genom insättning å skogskonto.

Då en återgång till metoden med skilda repartitionstal för olika delar av taxeringsvärdet inte kan anses önskvärd, skulle ett repartitionstal av 2 % i så fall genomföras. Detta skulle å andra sidan utan tvivel i det stora flertalet kommuner betyda en större eller mindre nedgång i skatteunderlaget. Material saknas emellertid för ett bedömande av verkningarna av en sådan nedsättning. Vi har därför stannat för att biträda departementschefens förslag i denna del.

Att sänkningen av repartitionstalet för några kommuner, speciellt de s. k. kraftverkskommunerna, är oroväckande skärper kravet på en skyndsam ändring i fördelningsreglerna för inkomst av kraftverk.

Beskattning av inkomst av en- och tvåfamiljsfastigheter (gäller endast statlig beskattning)

I propositionen föreslås dels sänkning av procenttalet vid taxering (s. k. schablontaxering av hyresvärde enligt 24 § 2 mom. K.L.) från 3 % till 2,5 %, dels ett avdrag av 200 kronor begränsat till en- och tvåfamiljsfastigheter, varå ägaren är mantalsskriven. Utredningsmannen föreslog ett avdrag av 400 kronor utan sänkning av procenttalet. Detta hade inneburit att ca 13 000 kronor av taxeringsvärdet blivit skattefritt. För de fastigheter, vilkas taxeringsvärden stigit med detta belopp, betydde detta oförändrad skatt. Om stegringen understeg 13 000 kronor, skulle beskattningen minska, medan om den överstigit samma belopp beskattningen höjts.

Vi har intet att erinra mot att procenttalet sänkes till 2,5 % som föreslagits. Denna sänkning motsvarar dock endast en 20 %-ig höjning av taxeringsvärdet. Ett ytterligare avdrag är sålunda erforderligt. Beträffande avdragets storlek ger 200-kronorsavdraget tillsammans med nedsättningen i procenttalet vid en höjning av taxeringsvärdet med 30 % full kompensation upp till ett taxeringsvärde av 80 000 kronor. Stiger däremot taxeringsvärdet med exempelvis 50 %, vilket som förut visats icke torde bli ovanligt, sjunker gränsen till ca 26 000 kronor. D. v. s. redan för fastigheter med ett nuvarande taxeringsvärde av detta belopp skulle en skattehöjning inträffa trots departementschefens förslag. En ytterligare höjning av avdraget är sålunda befogad. Vi föreslår att det bestämmes till 400 kronor. Vid en 50 %-ig höjning av taxeringsvärdet skulle ett dylikt avdrag innebära full kompensation upp till 52 000 kronor med nuvarande taxeringsvärde. Sannolikt skulle endast därigenom flertalet vanliga en- och tvåfamiljsfastigheter undgå höjd inkomsttaxering.

Sommarstugorna

Begränsningen av avdragsrätten till de en- och tvåfamiljsfastigheter, varå ägaren mantalsskrivits, bryter emellertid mot såväl principen om jämlikhet och rättvisa som kravet på enkelhet vid deklarations- och taxeringsförfarandet. Att beskatta en beräknad ränta å kapitalinsatsen i en sommarstuga men icke i t. ex. en bil med husvagn eller en lustjakt innebär en orättvisa i beskattningen som skärpes genom den föreslagna uppdelningen. Härtill kommer att innehavet av en sommarstuga i våra dagar icke är förbehållet ett fåtal människor med jämförelsevis höga inkomster utan förekommer inom alla folkgrupper. Jämsides med och tack vare bilismens utbredning har tillgången till sommarstuga blivit en praktisk verklighet och av stort värde för rekreations- och fritidsmöjligheterna för allt flera människor. Hänsyn bör också tas till denna omständighet. Det finns därför enligt vår mening inte någon anledning att utforma skattebestämmelserna på sådant sätt att just ägarna av sommarstugor skulle drabbas av skattehöjning. I likhet med länsstyrelsen i Malmöhus län vill vi sålunda föreslå, att avdrag medgives i samtliga fall där 24 § 2 mom. K.L. är tillämpligt, detta så mycket hellre som eljest gränssfall av svåröverskådlig karaktär kan uppstå. Det må tilläggas, att den beskattning, som det är fråga om här, endast gäller den *statliga* beskattningen. Hänsyn behöver alltså inte tagas i detta sammanhang till något minskat *kommunalt* skatteunderlag.

Det kan vidare påpekas, att den förenkling som fastighetsskattens tekniska omläggning 1953 medförde för den lokala skattemyndigheten, i stället vållar taxeringsnämnderna åtskilliga svårigheter. Även schablontaxeringen har vållat besvärligheter vid bedömningen av gränssfall. Regeln i anvisningarna till 24 § K.L. om 2 % av taxeringsvärdet som gräns torde medföra att vid 1958 års taxering åtskilligt fler fastigheter särskilt i skärgårdssamhällen tvingas att använda schablonregeln.

Skattefria gränser för mindre byggnader å annans mark

För närvarande gäller att byggnad, som är belägen på mark tillhörig annan än byggnadens ägare, inte skall upptas i taxeringslängd och därigenom inte heller beskattas för det fall byggnadens värde understiger 500 kronor. Departementschefen föreslår, att gränsen i detta fall höjes till 3 000 kronor. Ändringen har icke föreslagits av utredningsmannen. Frågan har sålunda icke behandlats av remissinstanserna, med undantag för länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, vilken väckt förslaget. Departementschefens huvudsakliga motiv för ändringen synes vara det låga garantibeloppet på ett taxeringsvärde av 2 000—3 000 kronor. Detta är i och för sig riktigt, men detsamma gäller oavsett hur *taxeringsvärdet är sammansatt*. Ett taxeringsvärde som består av 100 kronor markvärde och 2 900 kronor byggnadsvärde erhåller exakt samma garantibelopp som byggnader å ofri grund taxerade

till 3 000 kronor. Den av departementschefen anförda regeln om avjämning till jämna hundratal kronor kommer i huvudsak endast s. k. utbor till godo enligt 50 § 3 mom., vilket innebär att skattskyldig i annan kommun än hemortskommunen i regel får 3 000 kronor av taxeringsvärdet fritt från garantibelopp. För ägare av sommarstugor i annan kommun är sålunda den föreslagna ändringen obehövlig. Inom hemortskommunen kommer olikheten mellan olika fastigheter med samma sammanlagda taxeringsvärde att bli svårförståelig och irriterande, detta så mycket mer som byggnader å ofri grund i regel erhåller ett förhållandevis lågt taxeringsvärde. Varför skall för övrigt just denna tillgång icke värderas? En motorcykel, en segelbåt, t. o. m. en premieobligation å 50 kronor, skall deklarerar i förmögenhetsupställningen men däremot icke en sommarstuga, som i uppförande kostat kanske 8 000 kronor i dagens penningvärde. Vi ställer oss mycket tveksamma till detta förslag. Ett sätt att åstadkomma rättvisa och samtidigt en förenkling av taxeringsförfarandet vore att till 47 § fogades ett nytt stycke av följande lydelse:

»Garantibelopp anges i hela hundratal kronor, så att överskjutande belopp, som icke uppgår till helt hundratal kronor, bortfaller.»

Däriigenom skulle i samtliga fall, där effektiv fastighetsskatt utgår, upp till 3 900 kronor av taxeringsvärdet vara fritt. De byggnader, huvudsakligen s. k. kolonistugor, som finansministern i första hand synes ha haft i tankarna, skulle även härigenom befrias från fastighetsskatt. Men regeln skulle bli mera rättvis i förhållande till andra fastigheter med ringa taxeringsvärde.

Departementschefen har vidare föreslagit, att ifrågavarande ändring skulle tillämpas redan vid 1957 års allmänna fastighetstaxering. Hur det skulle bli möjligt är nästan obegripligt. Beredningsnämnderna på landet avslutade sitt arbete redan den 15 december 1956, och fastighetstaxeringsnämnderna skall redan den 25 mars innevarande år ha avslutat sitt arbete. Det torde vara tveksamt om riksdagens beslut kan föreligga och detta bli expedierat före nämnda datum.

Detta föranleder oss att yrka avslag på propositionen i denna del och att i stället ett nytt stycke av ovan angivet innehåll fogas till 47 § kommunal-skattelagen.

Med stöd av vad sålunda anförts hemställer vi,

A. att riksdagen med ändring av vad Kungl. Maj:t föreslagit i prop. nr 71 måtte besluta

1) dels höja det av departementschefen föreslagna avdraget om 200 kronor vid schablontaxering för en- och tvåfamiljsfastigheter till 400 kronor, dels utsträcka detta avdrag att gälla alla fastigheter, som äges av fysisk person och vilka taxeras enligt 24 § 2 mom. K.L., så att det t. ex. även kommer att omfatta sommarstugor,

2) avslå den av departementschefen föreslagna ändringen av 5 § 4 mom. K.L. och i stället antaga ett tillägg till 47 § samma lag av innehåll, att garantibelopp skall angivas i hela hundratal kronor, så att överskjutande belopp, som icke uppgår till helt hundratal kronor, bortfaller, samt

B. att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till erforderlig lagtext.

Stockholm den 12 mars 1957

Gunnar Spetz

Josef Nord

Per Jacobsson

E. A. Lindblom

Birger Lundström

Nr 413

Av herr Spetz, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.

(Lika lydande med motion nr 523 i Andra kammaren)

Stockholm den 12 mars 1957

Gunnar Spetz
